

בנפֿיט BENEFIT

המומחים להטבות לעובדים
בנפֿיט בע"מ מקבוצת הפניקס

18 מרץ 2014

לכבוד:

בנק דיסקונט לישראל בע"מ

חוות דעת מומחה על עתודות אקטואריות בגין זכויות עובדים של בנק דיסקונט לישראל בע"מ

מטרת הערכה

נתבקשתי ע"י "בנק דיסקונט לישראל בע"מ" (להלן- "הבנק") להעריך את ההתחייבויות האקטואריות שלו בגין זכויות עובדים ל: פיצויי פיטורין ופרישה, מענקי יובלות לעובדים ובגין הטבות שונות לגמלאים למועד החישוב 31.12.2013 (להלן- ההתחייבויות), בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים וכללי חשבונאות מקובלים בישראל.

זהות האקטואר

הנני מצהיר שעבודתי נעשתה באופן בלתי תלוי וכי אין לי קשרים עסקיים עם הבנק, אינני בעל עניין בבנק ואינני עובד בנק. לא היו כל התניות לגבי שכר הטרחה שמשולם לי בגין מתן חוות דעת זו. לא קיבלתי כל שיפוי מהבנק בגין מתן חוות דעת זו. הבנק מינה אותי להיות אקטואר מטעמו ביום 31 בדצמבר 2009. כמו כן מונית על ידי בנק "מרכזתיל דיסקונט בע"מ" החל מיום 30 ביוני 2011 להיות אקטואר.

ידוע לי ומוסכם עלי, כי הבנק יעשה שימוש בהערכה האקטוארית לצורך חישוב העתודות הנדרשות וההצגה בדו"חות הכספיים ו/או לצירוף ההערכה לדו"חות הכספיים ו/או העמדתה לעיון הציבור.

ואלה פרטי השכלתי:

MA באקטואריה (2008), אוניברסיטת חיפה.

BA בסטטיסטיקה (1993), אוניברסיטת חיפה.

חבר מלא באגודת האקטוארים הישראלית F.I.L.A.A.

ואלה פרטי נסיוני:

אקטואר של חברת בנפֿיט משנת 1996

מרצה בלימודי אקטואריה באוניברסיטת חיפה משנת 1992

היקף חוות הדעת האקטוארית

1. לצורך חישוב ההתחייבויות של הבנק, הסתמכתי על נתונים אשר נשלחו לי ע"י הבנק. בקשותי לקבלת מידע ונתונים נענו בצורה מספקת לצורך הערכת ההתחייבויות לצורכי הדוחות הכספיים. בחנתי את סבירות והלימות הנתונים ובכלל זה השויתי את נתוני השנה אליה מתייחס הדוח לנתוני שנים קודמות.

בנפיט BENEFIT

המומחים להטבות לעובדים
בנפיט בע"מ מקבוצת הפניקס

2. במידת הצורך הסתמכתי גם על נתונים שהתקבלו ממקורות מהימנים אחרים. בחנתי את מידת התאמת נתונים אלה והרלוונטיות שלהם.

3. ההנחות האקטואריות ששימשו אותי בעבודתי, וכן השיטות להערכת ההתחייבויות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיפוטי המקצועי, וזאת בכפוף להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים בסעיף 3 להלן.

חוות הדעת

4. הערכתי את ההתחייבויות בהתאם לכללים אקטוארים מקובלים, הוראות הדיווח לציבור וכללי חשבונאות מקובלים.

5. לאחר שבחנתי את הנתונים המוזכרים בסעיף 1 לעיל, הגעתי לידי מסקנה כי הנתונים סבירים ומספקים, וכי ניתן להסתמך עליהם לצורכי הערכתי.

6. ההנחות והשיטות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיקול דעתי המקצועי ובהתאם להנחיות וכללים המפורטים להלן.

7. ההתחייבויות המפורטות כדין וחשבון האקטוארי, מהווה לפי מיטב ידיעתי והערכתי התחייבות הולמת לכיסוי התחייבויות הבנק בגין פיצויים, יובלות ומענקים לגמלאים.

אייל בוכבינדר, אקטואר

שם

חתימה

בנפֿיט BENEFIT

המומחים להטבות לעובדים
בנפֿיט בע"מ מקבוצת הפניקס

כללי

1. הנחיית המפקח על הבנקים בעניין "חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בקשר עם זכויות עובדים" קובעת כי יש להתחשב בפרישות עובדים בתנאים מועדפים בעת חישוב העתודות כך שקביעת העתודה לפיצויי פיטורין תיעשה לפי הגבוה מבין חישוב פיצויי הפיטורין לפי השיטה הקיימת (שכר כפול משכורת אחרונה) לבין חישוב אקטוארי האומד את שיעורי העובדים שיפרשו בתנאים מועדפים ואת היקף ההטבות שישולם לעובד במועד הפרישה. יישום ההוראה נדרש בדוחות הכספיים ליום 31 דצמבר 2011.
2. בעקבות פרסום טבלאות תמותה חדשות, עודכנו הלוחות האקטואריים על בסיס לוחות התמותה שפורסמו ע"י משרד האוצר במרץ 2013 (אשר תואמים לטייטא שפורסמה ביולי 2012).
3. בהמשך לאמור לעיל ועל בסיס החלטות שקיבלה הנהלת הבנק, הוחלט שההנחות המרכזיות שיעמדו בבסיס החישוב האקטוארי הן:
 - ב-5 השנים שלאחר תכנית הפרישה לא תתאפשר פרישת עובדים בתנאים מועדפים.
 - גיל מינימלי לפרישה בתנאים מועדפים - גיל 50.
 - יצירת קרן חריגים (אקסגרציה) בגובה של 60 מיליון ש"ח לטובת מקרי פרישה חריגים.
4. היות והערכה האקטוארית מתייחסת למספר תקופות, להלן שיעורי העזיבה ששימשו אותנו בחישובים:

עבור הדוחות עד וכולל 31.12.2010:

עבור השנים 2008-2017 ו-2029 ואילך הונחו שיעורי פרישה על פי מחקר שנערך על פני השנים 2004-2010 (הוראת בנק ישראל מחייבת תקופת בחינה של 7 שנים לפחות). שיעורי העזיבה נקבעו בהתאם לניסיון הבנק, לפי גיל העובד.

עבור השנים 2017-2028 הונחו שיעורי פרישה מרצון על פי הנמוך מבין 2% לשיעורים שנמצאו במחקר. ההנחה של שיעורי הפרישה מרצון בשנים אלו נקבעה לאור העבודה כי בשנים אלו צפוי קצב פרישה טבעי גבוה, אשר לא יאפשר פרישה בתנאים מועדפים כפי שנצפה בעבר.

עבור דוחות מ 30.6.2011:

עד שנת 2017 לא תתאפשר פרישה בתנאים מועדפים, בהתאם להחלטת הנהלת הבנק כפי שנמסרה לנו. עבור השנים 2017-2028 שיעורי הפרישה מרצון יעמדו על 2% מגיל 50. משנת 2029 ואילך שיעורי העזיבה יחזרו להיות כפי שנמצאו במחקר, מלבד לעובדים עד גיל 50, עבורם שיעורי העזיבה מרצון יעמדו על 0.

בנפֿיט BENEFIT

המומחים להטבות לעובדים
בנפֿיט בע"מ מקבוצת הפניקס

א. העתודה למענק יובלות

א. 1. מתודולוגיה

1.1 עובדי הבנק זכאים למענקי יובל ולחופשת יובל בהגיעם לוותק המפורט בטבלה:

וותק	ימי חופשת יובל	חודשי מענק
20	23	5 משכורות
30	35	7.5 משכורות
40	35	5 משכורות

1.2 לעובד שיפרוש לפני שהגיע ליובל אך לאחר שהשלים 15,25,35 שנה יינתן מענק פרופורציונאלי בהתאמה לצבירת ההטבה לתקופה הכוללת המזכה. המענקים הפרופורציונאליים יינתנו לעובדים הפורשים לפני גיל פרישה גם אם לא היו מגיעים לוותק היובל המלא.

1.3 העתודה חושבה באופן פרטני לכל עובד ועובד (ומביאה בחשבון הפחתות וותק והפחתות שכר). העתודה הנדרשת חושבה באופן יחסי.

1.4 השכר היומי לצורך חישוב חופשת היובל הוא השכר החודשי מחולק ל-21 ימים.

1.5 מענק חופשת היובל מחושב לפי שכר גבוה יותר (עקב הכללת רכיבי שכר שאינם נכללים בחישוב מענקי היובלות).

א. 2. הנחות כלכליות

2.1 התחשיב מניח ריבית הון בשיעור 4% לשנה, בהתאם להוראות בנק ישראל. ההוראות נשארו בתוקף למרות ירידת שערי הריבית בעולם ובאשראי. הקטנת שער ההון תביא להגדלה של העתודות.

2.2 הבנק צופה גידול שכר ריאלי כ- 2.5% בשנה. עבור 2013 עדיין לא התקבל גידול שכר.

2.3 לא נלקחו בחשבון תוספת עלות סוציאלית.

2.4 לא נלקחו בחשבון מיסי מעביד.

א. 3. הנחות דמוגרפיות

3.1 שיעורי עזיבות – נקבעו בהתאם לשיעורי העזיבות ששימשו לחישוב העתודה לפיצויי פיטורין.

3.2 ע"פ בדיקה שערכנו, מועד הפרישה של כל העובדים, נשים כגברים, הוא 67.

בנפיט BENEFIT

**המומחים להטבות לעובדים
בנפיט בע"מ מקבוצת הפניקס**

א. 4. סטטיסטיקה דמוגרפית- קב' העובדים הפעילים (סטטוס 1)

31.12.2013	
4,095	כמות עובדים
1,647	כמות זכאים לחופשת יובל

א. 5. תוצאות החישוב במליוני ש"ח

31.12.2013	
222.0	עתודה למענק יובל
33.3	עתודה לחופשת יובל
255.3	סה"כ עתודה

* הסכום כולל חלויות שוטפות.

א. 6. ניתוח רגישות

ניתוח הרגישות נבדק עבור 31.12.2013*

פרמטר	עתודה למענק יובל (במיליוני ₪)	שינוי באחוזים	עתודה לחופשת יובל (במיליוני ₪)	שינוי באחוזים
עלייה בשיעור של 1% בשיעורי הפרישה מרצון	221.0	-0.5%	33.2	-0.3%
עלייה בשיעור של 0.5% בשכר הריאלי השנתי	229.0	3.1%	34.5	3.6%
ירידה בשיעור ההיוון של 1%	237.0	6.8%	35.9	7.8%

* ניתוח רגישות לתקופות קודמות מספק תוצאות דומות.

בנפֿיט BENEFIT

המומחים להטבות לעובדים
בנפֿיט בע"מ מקבוצת הפניקס

ב. העתודה להוצאות גמלאים

1. מתודולוגיה

- 1.1** גמלאי בנק דיסקונט זכאים להטבות שונות, הכוללות ביטוח בריאות, ביטוח משלים, תרופות, עיתון שנתי ושי לחגים. נתבקשנו לחשב את העתודה המתחייבת מכך כדי לשקף את ההוצאה הצפויה עבור גמלאי הבנק, וכן את העובדים שיהפכו בעתיד לגמלאים.
- 1.2** העתודה מחושבת לפי מצבת כ"א ונתונים אישיים שהומצאו על ידי הבנק ובהתאם להסברים שקיבלנו לגבי הסדרי הפרישה בבנק וע"פ הנחות יסוד שסוכם מראש.
- 1.3** זכאות לתנאי גמלאי מתגבשת בשני התנאים המצטברים הבאים: גיל 50 ומעלה + 25 שנות עבודה ומעלה.
- 1.4** תנאי הגמלאי עוברים בחלק מההטבות לבן/בת הזוג עם מות הזכאי.
- 1.5** החישוב נעשה בנפרד עבור שש קבוצות אוכלוסיה שונות: קבוצת העובדים הפעילים ושלוש קבוצות של גמלאים: ותיקים, צעירים ומצטרפים חדשים. קבוצת המצטרפים החדשים מקבלת חלק מההטבות רק מיום הגיעה לגיל 67 ולא מיום פרישתה בפועל.
- 1.6** קיימות שתי שיטות חישוב אפשריות: אפשרות ראשונה היא לחשב את העתודה בהנחה שהעובד עוזב את העבודה במהלך שנות העבודה לפני גיל פרישה (67) ובהתאם לחשב את העתודה היחסית. האפשרות השנייה היא לטעון שהעתודה אמורה להיות וודאית (החל מגיל 50 או הגיל בו מגיע העובד ל-25 שנות וותק, המאוחר מביניהם) ולכן יש להחזיק את מלוא הסכום. אנו פועלים לפי השיטה הראשונה.

2. הנחות כלכליות

- 2.1** התחשיב מניח ריבית היוון בשיעור 4% לשנה.

3. הנחות דמוגרפיות

- 3.1** מקדמים אקטוארים מבוססים על לוח תמותה מטבלה פ 1 ו פ 6, לוח זה מאושר ומפורסם ע"י משרד האוצר ונמצא בשימוש בקרנות הפנסיה בישראל.
- 3.1** הוזנחה תמותה במהלך שנות העבודה עד פרישה.
- 3.2** תאריך הפרישה הינו היום בו מגיע/ה העובד/ת לגיל 67 בדיוק.
- 3.3** הונח שעובד שהיום אינו נשוי יישאר גם בעתיד לא נשוי, ועובד נשוי יישאר בעתיד נשוי.
- 3.4** שיעורי עזיבות – נקבעו בהתאם לשיעורי העזיבות ששימשו לחישוב העתודה לפיצויי פיטורין, כמפורט בפרק כללי - סעיף 4 לעיל.

בנפיט BENEFIT

המומחים להטבות לעובדים
בנפיט בע"מ מקבוצת הפניקס

ב4. סטטיסטיקה דמוגרפית- קב' הגמלאים

גמלאי בדמ"ש		גמלאי דור ב'		גמלאים צעירים		גמלאים חדשים		גמלאים ותיקים		31.12.2013
זכר	נקבה	זכר	נקבה	זכר	נקבה	זכר	נקבה	זכר	נקבה	
14	22	0	0	429	615	281	327	346	205	מס' גימלאים
אין זכאות		0	1	26	39	11	32	10	264	מס' בני-זוג

סטטיסטיקה דמוגרפית- קב' הפעילים

31.12.2013		
זכר	נקבה	
1,709	2,825	מס' עובדים

ב5. תוצאות החישוב

31.12.2013		
עלות אקטוארית כולל גילום	עלות אקטוארית ללא מיסי מעסיק וללא גילום	
198,632,484	159,632,313	עובדים פעילים (סטטוס 1)
82,673,875	71,974,976	גמלאים ותיקים (סטטוס 2)
60,183,465	50,870,479	גמלאים חדשים (סטטוס 3)
105,344,767	85,398,808	גמלאים צעירים (סטטוס 4)
22,771	18,460	גמלאי דור ב' (סטטוס 5)
2,577,470	2,089,452	גמלאי בדמ"ש (סטטוס 6)

בנפיט BENEFIT

**המומחים להטבות לעובדים
בנפיט בע"מ מקבוצת הפניקס**

ב6. ניתוח רגישות

ניתוח הרגישות נבדק עבור 31.12.2013

עלות אקטוארית ללא מיסי מעסיק וגילום	ירידה בשיעור ההיוון של 1%
198,833,542	עובדים פעילים
77,290,439	גמלאים ותיקים
56,036,810	גמלאים חדשים
97,527,608	גמלים צעירים
20,790	גמלאים דור ב'
2,311,076	גמלאי בדמ"ש

עלות אקטוארית ללא מיסי מעסיק וגילום	עליה של 1% בשיעור הפרישה מרצון
161,365,280	עובדים פעילים

המומחים להטבות לעובדים
בנפֿיט בע"מ מקבוצת הפניקס

ג. עתודה לפנסיה מוקדמת

1. מתודולוגיה

- 1.1** במהלך 2012 פרשה ותפרוש קבוצת עובדים מהבנק אשר בחרה במסלול פנסיה מוקדמת. לקבוצה זו הוצעו מס' חלופות לבחירה:
- * פנסיה לפורש בלבד.
 - * פנסיה לפורש בלבד כולל תקופות הבטחה שונות (תקופת ההבטחה נקבעה ע"פ גיל הפורש).
 - * פנסיה לפורש ולבן זוגו (100%) עד מותו של האחרון מביניהם.
 - * פנסיה לפורש ולבן זוגו (100%) עד מותו של האחרון מביניהם כולל תקופות הבטחה שונות.
- 1.2** בכל אחת מהחלופות, הפנסיה תשולם ע"י הבנק עד גיל 85 של הפורש, במידה והפורש נפטר לפני גיל 85 ובחר מסלול כולל שארים ובן זוגו עדיין בחיים וצעיר מגיל 85 ימשיך הבנק לשלם עד הגיע בן הזוג לגיל 85, לאחר מכן תשלם חברת הביטוח הראל.
- 1.3** הפנסיות צמודות למדד.
- 1.4** העתודה חושבה באופן פרטני לכל פורש.

2. הנחות כלכליות

- 2.1** התחשיב מניח ריבית היוון בשיעור 4% לשנה, בהתאם להוראות בנק ישראל. ההוראות נשארו בתוקף למרות ירידת שערי הריבית בעולם ובישראל. הקטנת שער ההיוון תביא להגדלה של העתודות.

3. סטטיסטיקה דמוגרפית

עבור 124 פורשים

מס' נשים	מס' גברים	מס' הפורשים שבחרו פנסיה לבן/בת זוג	מס' הפורשים שבחרו פנסיה כולל תקופת הבטחה	גובה פנסיה ממוצעת
90	34	68	118	7,024

- 4. תוצאות החישוב – נכון לתאריך 31.12.2013**
סך העתודה עבור תשלומי פנסיה מוקדמת מסתכם ב- 156,717,349 ש"ח.

בנפיט BENEFIT

המומחים להטבות לעובדים
בנפיט בע"מ מקבוצת הפניקס

ד. העתודה לפיצויים

1.1. מתודולוגיה

- 1.1** העתודה חושבה באופן פרטני לכל עובד ועובד ומביאה בחשבון את אחוז המשרה.
- 1.2** אחוז הפיצויים המוגדלים נבדק במחקר שערכנו על נתוני 2004-2010. שיעורי הפיצויים המוגדלים נקבעו בהתאם לניסיון הבנק, לפי גיל העובד.
- 1.3** אוכלוסיית הבנק מתחלקת ל-4 קב':
 - עובדים בהסכם קיבוצי דור א'- (מעמד 1 ו 2) - עליהם חל סעיף 14 חלקי החל מ 1/2008 ע"פ צו הרחבה .
 - עובדי הנהלה ויו"ר (מעמד 10 ו 11) - עליהם לא חל סעיף 14. עובדים במעמד 11 החל מסוף 2011 יחול עליהם סעיף 14 מלא פרט לתקופה לפני 01/2008 אם קיימת.
 - עובדים ארעיים (מעמד 3 ו 13) - עליהם חל סעיף 14 מלא החל מ 1/2008.
 - עובדים דור ב' (מעמד 14 ו 15) - עליהם חל סעיף 14 מלא פרט לתקופה לפני 1/2008 אם קיימת.
 - בהתאם להסכם קיבוצי מ 06/2011 כל העובדים החדשים שיקלטו מ 06/2012 יכול עליהם סעיף 14 מלא

2.2. הנחות כלכליות

- 2.1** התחשיב מניח ריבית היוון בשיעור 4% לשנה, בהתאם להוראות בנק ישראל. ההוראות נשארו בתוקף למרות ירידת שיערי הריבית בעולם ובישראל. הקטנת שער ההיוון תביא להגדלה של העתודות.
- 2.2** הבנק צופה גידול שכר ריאלי כ- 2.5% בשנה. עבור שנת 2013 עדיין לא התקבל גידול שכר.

3.3. הנחות דמוגרפיות

- 3.1** הונח שמועד הפרישה של כל העובדים, נשים כגברים, הוא 67.
- 3.2** שיעורי עזיבות - כמפורט בפרק כללי - סעיף 4 לעיל.

בנפיט BENEFIT

**המומחים להטבות לעובדים
בנפיט בע"מ מקבוצת הפניקס**

ד4. סטטיסטיקה דמוגרפית

מעמד 14/15	מעמד 3/13	מעמד 1/2	מעמד 11/10	31.12.2013
490	1,763	4,042	94	כמות עובדים
39.03	33.43	50.26	44.76	גיל ממוצע

ד5. תוצאות החישוב – עתודה לפיצויים במיליוני ש"ח

שוי נכסים **	התחייבות לפיצויים ברוטו (לא כולל קרן אקסגרציה)	
42.9	1,958	31.12.2013

ד6. ניתוח רגישות

ניתוח הרגישות נבדק עבור 31.12.2013

פרמטר	התחייבות לפיצויים ברוטו (במיליוני ש"ח)
עלייה בשיעור של 1% בשיעורי הפרישה מרצון	1,969
עלייה של 10% בשיעור הפיצויים המשולמים	1,980
עלייה בשיעור של 0.5% בשכר הריאלי השנתי	2,041
ירידה בשיעור ההיוון של 1%	2,128

בברכה,
אייל בוכבינדר,
אקטואר